

O DESCOPERIRE MONETARĂ DIN SEC. XVII ÎN JUDEȚUL COVASNA

SZÉKELY KÉKEDY ZSOLT

Colecția muzeului din Sf. Gheorghe, în afară de unele tezaure monetare antice, de importanță istorică majoră, posedă și o serie de monede medievale, care constituie izvoare de documentare pentru cunoașterea mai aprofundată a istoriei acestei regiuni. Prin cunoașterea descoperirilor monetare medievale, putem sesiza unele fenomene de ordin social-economic și anume, relațiile comerciale și circulația monetară în sud-estul Transilvaniei.

În cursul anului 1978, a intrat în colecția muzeului din Sf. Gheorghe o descoperire monetară găsită la Chilieni (județul Covasna). În rîndurile următoare vom face descrierea acestei descoperiri :

Tezaurul a fost descoperit întîmplător, cu prilejul unor lucrări agricole efectuate în grădina cetățeanului Baracut Nicolaie (Chilieni, casa nr. 126), de către Cojocar Dionisie. O parte din tezaur s-a împrăștiat. În colecția muzeului din Sf. Gheorghe a ajuns fundul vasului, în care probabil au fost îngropate monedele, împreună cu 6 monede medievale.

Fundul vasului este din pastă fină de culoare cenușie și făcut la roată. Diametrul fundului este de 5 cm, care indică un vas înalt de cca 16—20 cm.

Monedele, care au ajuns în colecția muzeului din Sf. Gheorghe, sînt următoarele :

SIGISMUND III. (1587—1632).

1. Av. SIG.III.D.G.REX.POL.M.D.L, Capul regelui Sigismund, cu coroană, guler cu încrețituri, spre dreapta. Totul într-un cerc.

Rv. III vultur — călăreț. GROS.ARGE / TRIP.REGN / POLONI. Totul, într-un cerc perlat.

Triplu gros polonez: greutate 2,10 g ; diametrul 20 mm. Data emiterii 162[1].

2—3. Av. SIGIS.3.D.G REX.P.M.D.L. Stema împărțită în patru cu marca Poloniei și a Lituaniei și aceea a familiei Vasa.

Rv. MONE.NO.REG.POLO. Într-un cerc, glob cu cruce ; în glob,

jos, 24; de o parte și de alta a crucii: 2—1; 2—3
 Un gros și jumătate : greutatea 0,90—1,10 g ; diametrul
 19 mm
 Data emiterii, 1621—1623.

IOAN CASIMIR (1648—1668)

4. Av. IOH:CASIM:D:G: REX.POL: & SVE, între două cercuri granulate. Bustul regelui, spre dreapta, cu părul lung, cu coroană și cuirasă, eșarfă prinsă cu agrafă pe umăr. pe umăr.

Rv. GROS.ARG:SEX:REG:POL. 1661, între două cercuri granulate. Stema acolată a Poloniei și a Lituaniei; jos, stema familiei Vasa; de o parte și de alta a acesteia, T — T, sus, IV; deasupra coroană.

Șase groși ; greutate, 3,10 g ; diametrul, 25 mm.
 Data emiterii, 1661.

5. Av. IOAN.CASI.DG. REX.POL & SVE,
 În rest ca mai sus.

Rv. GRO:ARGEN.SEX:REG.POL. 1661,
 de o parte și de alta a stemei familiei Vasa, GB — A. În rest, ca mai sus.

Șase groși : greutatea, 3,20 g ; diametrul, 25 mm.
 Data emiterii, 1661.

6. Av. IOAN.CASIM.DG REX.POL & SVE
 În rest, ca mai sus.

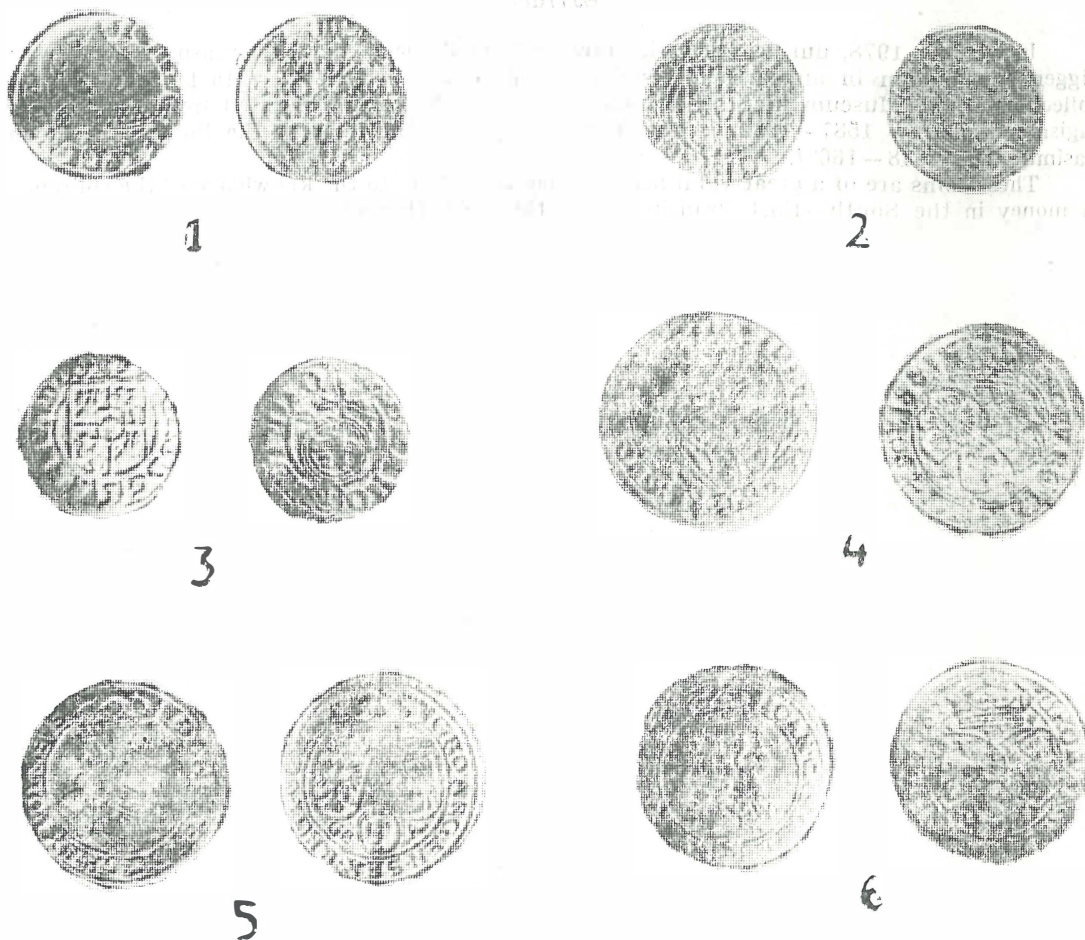
Rv. GROS.ARGE.SEX:REG.POL.1667, de o parte și de alta a stemei familiei Vasa, TL—B.

În rest ca mai sus.
 Șase groși ; greutatea, 3,20 g ; diametrul, 26 mm.
 Data emiterii, 1667.

Toate cele șase monede descrise mai sus sînt poloneze, uzate, din sec. XVII-lea. Primele trei, piese de 3 groși sînt de la Sigismund al III-lea, rege al Poloniei (1587—1632), (Planșa I./1—3); iar celelalte trei piese, toate cu valoare de șase groși, sînt de la Ioan al II-lea Casimir al Poloniei (1648—1668),¹ (Planșa I./4—6).

Monedele au fost emise între anii 1621 și 1667. Ascunderea în pămînt a tezaurului monetar a putut avea loc ca terminus post quem, anul 1667, și se poate pune în legătură cu timpurile zbuciumate ale acestei regiuni în a doua jumătate a sec. al XVII-lea. Cu toate că numai o parte din tezaur a fost salvată, totuși pe baza monedelor care au ajuns în colecția muzeului, se poate stabili componența lui.

Acest tezaur este încă o dovadă, că monedele poloneze au avut o largă circulație și în această perioadă în Transilvania.²

Planşa I.

NOTE

¹ Monedele au fost identificate după lucrarea lui Hutten — Czapski, Catalogue de la collection des médailles et monnaies Polonaises, vol. I—IV, 1871.

² Octavian Floca, Două descoperiri monetare feudale din secolele XVI—XVIII, in Reg. Hunedoara, in Studii și cercetări de numismatică, vol., III, 1960, București.:

Z. Székely, Tezaurul monetar de la Căpeni, in Studii și cercetări de numismatică, vol. V. 1971, București.

Kivonat

1978. októberében, Kilyén község (Kovászna megye) területén, a mezőgazdasági munkálatok során kiástak egy agyagedénybe rejtett, XVII. sz. beli éremletetet melyből 6 db. a sepsiszentgyörgyi múzeum gyűjteményébe került. Az érmek közül 3 db. III. Zsigmond, (1587—1632) a többi, II. János Kázmér (1648—1668), lengyel király korából való.

Ez az éremletet hozzájárul dél-kelet Erdély XVII. sz-i pénzforgalmának a megismeréséhez.

Extract

In October 1978, during the agricultural field in Chilieni village / Covasna region / was diggen out, hidden in an earthen vessel a hoard; out of which 6 are to be found in the collection of the Museum in Sf. Gheorghe. Three of the coins are dated from the time of Sigismund III. / 1587-1632 /, the rest belonged to the reign of the Polish King Ioan Casimir II. /1648-1668/.

These coins are of a great valul because they contribute to the knowledge of the courency of money in the South-East Transilvania in the XVII-th century.